Maros megye legolvasottabb napilapja!

NÉPÚJSÁG

2021. március 13., szombat
LXXIII. évfolyam
59. (20735.) sz.
Ára: 3 lej
(előfizetőknek 1,43 lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

Az alternatív, környezetkímélő közlekedési eszközök népszerűsítésére

Indult a Zöldpéntek kampány

Fotó: Nagy Tibor

Március 10-én, szerdán sajtótájékoztatón ismertette Tánczos Barna **környezetvédelmi, vízügyi és erdészeti miniszter a Zöldpéntek programot, amely március 12-én, pénteken indult. A kampány célja az alternatív, környezetkímélő közlekedési eszközök népszerűsítése. Távol állunk még az ideális helyzettől, azonban a program mindenképpen lehetőséget biztosít arra, hogy felzárkózzunk a környezetkímélőbb szemléletmódot követő országokhoz.**

Vajda György

A szaktárca közleménye szerint a Zöldpéntek kampánnyal a minisztérium lépcsőzetesen vezeti be azokat az intézkedéseket, amelyeknek köszönhetően remélhetőleg péntekenként minél többen biciklivel, elektromos rollerrel vagy gyalog járnak majd személygépkocsi helyett. A minisztérium első lépésként felkérte az országos és helyi közintézmények vezetőit, hogy kérjék meg alkalmazottaikat: használják ezeket az alternatív eszközöket. Ugyanakkor ezzel a kéréssel magáncégekhez, civil szervezetekhez is fordultak. A minisztérium szerint „a kezdeményezés súlyát növeli, hogy a közintézmények vezetősége is felvállalja ezt a

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje
IDEJÉBEN
megújítani előfizetését!
Ha előfizet,
BIZTOSAN
kézhez kapja
FÉLÁRON!
Telefon:
0742-828-647

Marad a versírás izgalma, láza, öröme

Markó Béla az idei ősz elején tölti 70. életévét. 1951. szeptember 8-án született Kézdivásárhelyen. A Marosvásárhelyi Rádió Litera-túra című műsora januárban olyan havi sorozatot indított, amely színművészek közreműködésével mutatja be a költő, író, szerkesztő, politikus irodalmi életművét. A mellékletünkben olvasható mai interjú elsősorban a lírára, Markó és a vers viszonyára koncentrál.

3.

Anna a művésznevem

Március 9-én könyvbemutató zajlott a marosvásárhelyi Spectrum Színházban. Kincses Elemér regénye, az Anna a művésznevem került közönség elé a szerző 75. születésnapján. A könyv a Mentor Könyvek Kiadó gondozásában jelent meg.

5.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Szolgáltatásaink:
- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és preciz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:
- Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:
- Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:
- Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

SAMIRA üzlet
Marosvásárhely, Bartók Béla utca 1–3. szám
Târg de Covoare
carpeta
Tavaszi szőnyegvásár
március 17–21. között!
a SAMIRA üzletben:
Marosvásárhely, Bartók Béla utca 1–3. szám:
Naponta 9–20 óra között,
a biztonsági előírásokat betartva,
különböző szőnyegek közül választhat,
kedvezményes áron vásárolhat!
Ajándék vár minden vásárlóra! Telefon: 0265/269-295; 0740-187-603.

Jelenleg diszkriminatív lenne a vakcinaútlevél

Diszkrimináció lenne, ha most bevezetnénk a vakcinaútlevelet – közölte csütörtökön késő este a B1 televízió műsorában a román kormányfő.

Florin Cîţu úgy értékelte: csak azt követően lehet ilyen intézkedésre gondolni, hogy minden állampolgár megkapta az esélyt arra, hogy beoltassa magát.

„Nem lenne helyes, és megmondom, hogy miért: ez diszkriminációt okozna a társadalomban. Amíg nem adtunk lehetőséget minden állampolgárnak az oltásra, nincs értelme bevezetni egy ilyen dokumentumot, és tudom, hogy vita van erről európai szinten is. Tehát amennyiben mi ma bevezetnénk egy ilyen dokumentumot, az megkülönböztetést eredményezne, mert lennének emberek, akik azt mondanák: »Rendben, be akarom oltatni magam, de nem tudom, mert nincs vakcina, és akkor nem értem, miért kellene, hogy másnak legyen oltási bizonyítványa, akit ti más szakaszba soroltatok, és hamarabb megkapta az oltást«. Tehát, amíg nem teremtetettük meg a lehetőséget, hogy mindenki immunizálhassa magát, addig nincs értelme erről beszélgetni” – mondta a kormányfő. (*Agerpres*)

MÁRCIUS

13., szombat
A Nap kel
6 óra 40 perckor,
lenyugszik
18 óra 25 perckor.
Az év 72. napja,
hátravan 293 nap.

Isten éltesse!

Ma **KRISZTINA** és **AJTONY**, holnap **MATILD** napja.
MATILD: germán eredetű, jelentése: hatalom + harc.

IDŐJÁRÁS

Elvétve zápor
Hőmérséklet:
max. 9 °C
min. -1 °C

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2021. március 12.

1 EUR	4,8854
1 USD	4,0832
100 HUF	1,3345
1 g ARANY	227,7951

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!
Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 57-es iroda. Borbély Ernő, naponta 9-14 óra között, szombat – vasárnap zárva.
Tel. 0742-828-647

Indult a Zöldpéntek kampány

(Folytatás az 1. oldalról)

környezettudatos szemléletmódot, többek közt az államelnöki hivatal, a kormányhivatalok és a romániai nagyvárosok helyi önkormányzatai is csatlakoznak a kampányhoz”.

A program létjogosultságát a közúti közlekedésből keletkező karbonlábnyom mértéke indokolja. Az otthon és a munkahely közti utazás, valamint a vakációzás mindannyiunk életének része. Legtöbben a gyors és kényelmes megoldást választják, anélkül hogy belegondolnának abba, mekkora karbonlábnyomot hagynak maguk után a Földön: a közlekedés során kibocsátott szén-dioxid-mennyiség több mint 70 százaléka a közúti közlekedésből származik. Egy ember átlagosan több mint 7000 kg szén-dioxidot termel évente, ebből a legtöbbet a saját személygépkocsijának használatával. Ez a program ennek a jelenségnek a káros hatásait kívánja kordában tartani, jó reménységgel pedig csökkenteni.

A közintézmények alkalmazottainak zöldközlekedését kiegészíti az az online kampány, amelynek keretében bárki csatlakozhat a kezdeményezéshez, és ezt jelezheti is azzal, hogy a közösségi médiában a profilképén feltünteti a program üzenetét tartalmazó keretet. Ezzel együtt a bevont közintézményeket felkérték arra is, hogy a médiában népszerűsítsék, milyen mértékben sikerült mozgósítaniuk alkalmazottaikat, a települések lakóit. A minisztérium reméli, hogy ezzel az intézkedéssel az idén, péntekenként a városi közintézmények alkalmazottai közül négyből egy ember alternatív járművet fog használni a saját személygépkocsija helyett, 2022-ig ez az arány el fogja érni a 35%-ot, míg 2023-ig az 50%-ot. Továbbá a minisztérium a zöldinfrastruktúra kialakítási célirányos programja keretében támogatja azt, hogy minden közintézmény biciklitárolókat biztosítson az alkalmazottainak (2021-ben), és 2021–2022 között minden közintézmény legalább két elektromos autó gyorstöltésére alkalmas állomást működtessen az intézmény gépkocsijainak. 2023-ban a közintézmények minden alkalmazottjának és az intézmény gépkocsijainak rendelkezésére kell bocsátani elektromos töltőállomásokat. A szaktárca az elektromos autók beszerzését közintézmények számára lehetővé teszi a roncsautóprogramban. Ez olyan kötelező intézkedés lesz, amelyet befoglalnak a zöld közbeszerzési törvénybe. A miniszter reméli, hogy minden romániai közintézménynek 2022 év végéig legalább egy elektromos autója lesz. Negyedik intézkedéscsomagként ingyenes tömegközlekedést biztosítanának országszerte zöldpénteken, amelyhez önkéntesen csatlakoznának a városok. A tervek szerint a főváros lesz az első romániai város, amely foganatosítja ezt az intézkedést, ugyanis zöldpéntekkártyával péntekenként Bukarestben bárki ingyen utazhat majd a tömegközlekedési eszközökön. A környezetvédelmi hatóságok a nagyvárosok polgármesteri hivatalaival is felveszik a kapcsolatot, hogy azok csatlakozzanak a kezdeményezéshez, népszerűsítve ezzel a csökkentett szén-dioxid-kibocsátású közlekedést.

Végül pedig azt szeretnék elérni, hogy a romániai városok tömegközlekedését teljes mértékben kötelezően elektromossá tegyék a környezetvédelmi hatóságok által támogatott, elektromos buszok vásárlására meghirdetett program alapján. Eszerint 2021–2023 között a tömegközlekedésben használt autóbuszok 20 százaléka zéró emisszióval kell rendelkezzen. Azt szeretnék, ha 2024–2025 között ez az arány 40%-ra, 2026–2027 között 70%-ra nőjön, hogy 2028–2030 között Romániában teljes mértékben elektromossá tegyék a tömegközlekedést. A pozitív példa Brassó lesz, amely az első romániai városként 2021 végén teljesen átáll az elektromos tömegközlekedésre. Mindezzel párhuzamosan remélik, hogy a magáncégek is csatlakoznak a kezdeményezéshez, és lépéseket tesznek, hogy a saját gépparkjukat is lecseréljék majd környezetkímélő járművekre.

A minisztérium illetékesei a programot népszerűsítő programot is kidolgoztak, mint amilyen a parkokban kialakított ún. zöldpénteksarok lesz, ahol bárki véleményt nyilváníthat a környezetvédelem ügyében. Ezeket a felszólalásokat rögzítik, kiválogatják, és a leglelkesítőbbeket a kampány médiafelületein közzéteszik. Az elképzelés szerint kerékpáros rendőröket is bevonnának a zöldpéntek-mozgalom népszerűsítéséhez.

Marius Libeg, a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal szóvivője elmondta: kiváló kezdeményezésnek tartják a zöldpénteket. Korábban vasárnaponként lezárták a főteret, hogy a kerékpározók biztonságosan közlekedjenek, majd a járművezetők nyomására ezt az intézkedést is beszüntette a polgármesteri hivatal. Mint ismeretes, jó irányba halad az elektromos autóbuszok beszerzését célzó uniós pályázat, és a hivatal dolgozik egy egységes mobilitási terven, amelynek része lesz a korábban sokat vitatott kerékpárutak, gyalogoszónák kialakítása. Ezek megvalósítására pedig minden pályázati lehetőséget kihasználnak, így az említett kezdeményezésen belül nyílót is.

Gráma Imola, a Szászrégeni Polgármesteri Hivatal sajtószóvivője kifejtette: a város mobilitási terve alapján nemsokára megérkezik két hibrid busz, majd még további nyolcat vásárol a város. Tervben van a kerékpárútvonal kiépítése, elsősorban a Malom-árok és a Maros partján, majd a város többi utcáin is. Még nincsenek az elektromos töltőállomások a városban, de erre is gondoltak, ha ezek a járművek elszaporodnak. Egyelőre a hivatal is népszerűsíti a programot, és a lehetőségek szerint felzárkózik majd a kijelölt ütemterv szerint.

In memoriam Szilágyi Lajos

Szilágyi Lajos (1937–2021) a Bolyai Tudományegyetem Jogtudományi Karán kezdte el tanulmányait 1956-ban, és az időközben egyesített Babeş–Bolyai Tudományegyetemen fejezte be 1960-ban. A következő évben, 1961-ben a magyar tannyelvű Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet tudományos folyóiratának, a negyedévente megjelenő Orvosi Szemlének a szerkesztőségi titkára, szerkesztője lett. Egyébként 1928–1938 között az Orvosi Szemle egy Kolozsvárt havonta megjelenő orvosi szakfolyóirat volt, amelyet 1955-ben a MOGYI újraindított. Húsz éven át az egyedüli, magyar nyelven is közlő természettudományi szakfolyóirat volt Romániában, majd 1975-től egybevonták az 1962-ben kétnyelvűvé vált orvosegyetem román nyelvű szaklapjával. Az összevonástól kezdve a Revista Medicală évi két számban jelent meg, és magyar, angol, francia, német nyelvű cikkeket, összefoglalókat is közölt. Az 1989-es változásokat követően a marosvásárhelyi orvosképzés és az újraalakult gyógyszerészképzés a formailag átnevezett Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetemen valósult meg. A változások szellemében az egyetem folyóiratának az elnevezése módosult, kettős címet kapott: Revista de Medicină şi Farmacie – Orvosi és Gyógyszerészeti Szemle.

Szilágyi Lajos 1961–1974 között főállásban az Orvosi Szemle/Revista Medicală szerkesztőségi titkári teendőit látta el: végigkövette a tudományos cikkeket a leadástól a nyomdáig, szerkesztette és javította őket. Mivel anyagi okokból kifolyólag a folyóirat már nem tartott fenn állandó alkalmazottat, 1998-as nyugdíjazásáig Szilágyi Lajos a MOGYE Rektori Hivatalának titkáraként feladatul kapta az egyetemen folyó tudományos kutatás követését és nyilvántartását, valamint a doktori iskola adminisztratív teendőit. Mindemellett ugyanúgy nyomdakész állapotba hozta az orvosegyetem szakfolyóiratába megjelenésre szánt tudományos cikkeket. Nyugdíjazása után az Erdélyi Múzeum-Egyesület szaklapjának, az Orvostudományi Értesítőnek korrektora, stilizálója hosszú éveken át. A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem (2019-től Marosvásárhelyi George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem) számos tanárának, itt végzett orvosának a monográfiáit, szakkönyveit gondozta, ezáltal szakmai kiteljesedését elősegítette. Kegyeletteljes köszönet illesse! Emléke legyen áldott!

Dr. Ábrám Zoltán

Március 15.

Online az ünnepi műsor

A rendkívüli járványügyi helyzetre való tekintettel az RMDSZ Maros megyei szervezetének Könyv és Gyertya díjátadó gálaműsorát online közvetítjük. Március 15-én, hétfőn este 18:48-kor jelentkezünk be az RMDSZ Maros megyei szervezetének Facebook-oldaláról.

Az RMDSZ Maros megyei szervezetének vezetősége március 15-én a Maros megyei magyarság nevében koszorút fog elhelyezni az 1848/49-es forradalom és szabadságharc eseményeinek tiszteletére a marosvásárhelyi Petőfi-szobornál és a Székely vértanúk emlékművénél 15–17 óra között.

Arra kérünk mindenkit, egyházakat, civil szervezeteket, intézményeket, magánszemélyeket, hogy lélekben ünnepeljünk együtt, s a nap folyamán mindenki emlékezzen meg a hősökről és helyezzen el egy szál virágot. (*közlemény*)

Emlékezünk a hősökre – az Erdély TV műsoraiban

Mivel idén elmaradnak a nagy tömegeket megmozgató emlékműsorok, ifjúsági vetélkedők, megemlékezések, a néző a március 15-i ünnepre az Erdélyi Magyar Televízió műsoraival is ráhangolódhat. Az emlékezésben, a fontosabb történelmi események felidézésében segít Kálmán Attila, a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum történelem szakos tanára a délután fél 2-től kezdődő *Üzenet szeretettel* műsorban. A 17 órától kezdődő *Pszichotrillákban* Badics Petra és dr. Kádár Annamária olyan témát boncolgat, amely az emberiség nagy részét érinti, vagy jellemző rá: az elégedetlenséget. Délután fél 6-tól a *Hitélet* műsorban a Genéziusz Társaság alapítójával, Daray Erzsébettel és a Pulzus Egyesület igazgatójával, Visky Annával beszélget Balázs Attila műsorvezető arról, hogy szolgálatukon keresztül miként tudják átadni keresztyén értékeiket a Kolozsváron tanuló diákoknak. Kellemes tévénézést kívánunk!

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ: Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK: Antalfi Imola, Benedek István

MUNKATÁRSAK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Katalin, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁMMENEDZSER:** Borbély Ernő – **e-mail:** reklam@e-nepujsag.ro, tel. 0742-828-647.
REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn, tel/fax: 00-40-(0)265-268-854. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265/266-780 és tel/fax: 0265/266-270, közönségszolgálat: 0365/410-440, 0265/266-780. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben, tel.: 0742-828-647.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9-15 óra, péntek: 9-14 óra között, szombat vasárnap: zárva.

6423578000069
ISSN 1220–3475 (print);
ISSN 1584–3238 (online)

Múzsa

NÉPÚJSÁG-MELLÉKLET

SZERKESZTETTE:
NAGY MIKLÓS KUND

1477. ***sz., 2021. március 13.***

Utassy József

Hurrá

Szaladj, ha akarod látni, fuss!
Kitört a fák forradalma!
Szaval a száműzött március!
Jégkirályt lincsel a Tarna!

Március! Március! Március!
Lángok a barackfaágon!
Láng, lobogó lila láng! Fiúk,
dobjuk rá a nagykabátom!

Március, gyönyörű március!
Szeretlek százezer éve!
Ki merne utadba állni?! Fuss!
Fuss, szerelmem: érj be!

Koratavasz

Föllázad a víz éjszaka
csörömpöl a tél ablaka
inal a hó s hajnalba már
zöld aknára lép a madár

Kilőtt harckocsik a sziklák
napsugár-sorozat ropog
emelt fővel és mezítláb
szeretőmhöz gyalogolok

*80 éve, 1941. március 23-án született a Kossuth-díjas költő. Elhunyt 2010-ben

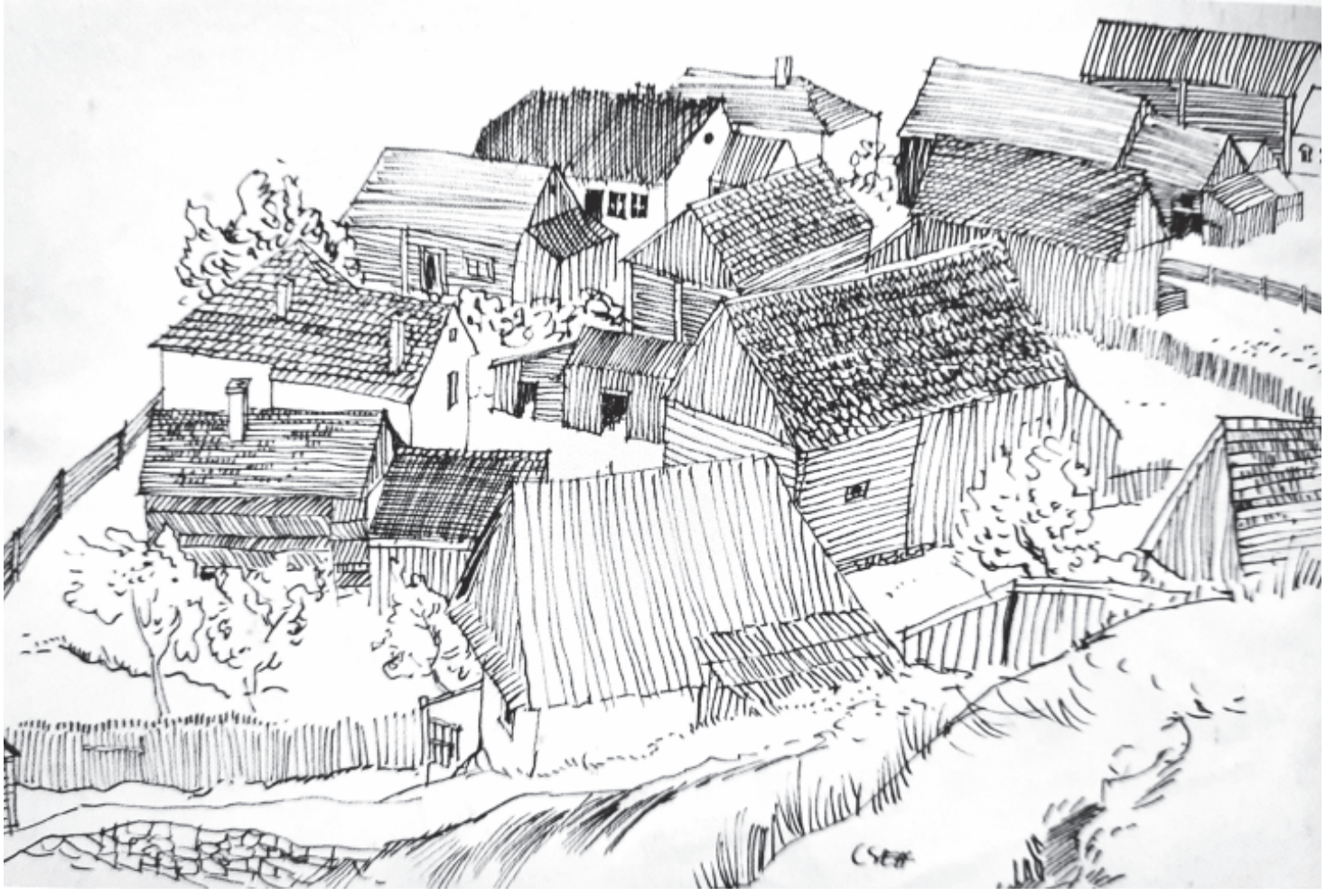

Cseh Gusztáv: Faházak. Az Újratöltött szellemiség című albumból

Marad a versírás izgalma, láza, öröme

Beszélgetés Markó Béla költővel

Markó Béla **az idei ősz elején tölti 70. életévét. 1951. szeptember 8-án született Kézdivásárhelyen. A Marosvásárhelyi Rádió** Litera-túra **című műsora januárban olyan havi sorozatot indított, amely színművészek közreműködésével mutatja be a költő, író, szerkesztő, politikus irodalmi életművét. A mellékletünkben olvasható mai interjú elsősorban a lírára, Markó és a vers viszonyára koncentrál.**

Nagy Miklós Kund

– A rádióban hallottak mindegyre eszedbe juttathatják az idő múlását, az eddigi műsorok éppen a fiatalságodat. Az egyik meghatározó motiváló tényező a költészetedben az idő.

– Az előbb épp arra gondoltam, vajon hányszor készítettél velem interjút az eltelt időszakban, mikor volt az első ilyen beszélgetésünk, és mikor kezdted szerkeszteni a verseimet a Marosvásárhelyi Rádiónál. Bizony rég volt az, lassan közel fél évszázada, hiszen én 1974-ben kerültem Marosvásárhelyre. Persze, hogy foglalkoztat az idő. Abban is, amit írok. Nemcsak az idő múlásának motívuma tér vissza verseimben, hanem az élet és halál kérdése is. Ahogy mondani szokták, létverseket írok én is, a hetvenedik évemhez közeledve, ez teljesen természetes. Meg kell mondanom azonban, hogy engem a hatvanéves kor gondolkoztatott el inkább. Akkor egy kicsit meghökkentem. Bár az évtizedek úgy elpörögtek 1989 után, hogy nem nagyon volt időm eltöprengeni ezen. Talán az utóbbi években lassultam le kissé, de valójában ez sem igaz, mert elég sokat írok, dolgozom.

– Szerencsés alkat vagy, nem látszik rajtad a kor. Persze nem tudhatjuk, hogy belül mit érzel. Az utóbbi években közzétett verseid azt sugallják, hogy az idősödésen nem lehet csak úgy átugrani, ugyanakkor az is kiderül belőlük, hogy erőteljes benned a megújulási kényszer. Ez inkább a fiatalok sajátja.

– Van egy olyan közvélekedés, hogy a költészet az ifjúság műfaja. Ennek van egy tragikus vetülete is, az, hogy sok költő nem élhette végig a lehetséges életét, fiatalon meghalt. És kialakult egy olyan nézet is, hogy az embernek öregen szinte nem is illik verset írni. Nem beszélve bizonyos magánéleti témákról, szerelemről, társviszonyról meg ilyesmikről. Valamikor nekem is az volt a meggyőződésem, hogy a költészet a fiatalság műfaja, ehhez képest valóban nagyon sokat írok. Magyaráztam én ezt azzal, hogy amikor aktív politikus voltam, kihagytam a lírát, és azt be kell pótolni. Valóban van mulasztásérzetem, de ez nem a két kihagyott évtizedhez kapcsolódik, inkább az életkor okozza. Valami olyasmi, hogy nem szabad halogatni a teendőinket, mert ki tudja, lesz-e még időnk elvégezni azt, amit szeretnénk. Egyébként érdekes, hogy olyan lázban írok verset, mint húsz-harminc éves koromban. A felfedezésnek ugyanazzal az izgalmával, sőt ugyanazzal az örömmel is. Joggal mondják, hogy nem szokványos költői pálya az enyém, azáltal, hogy adott pillanatban pályát módosítottam, nem írtam, hanem politizáltam. Úgy tudtam ismét írni, hogy fölvettem a régi szálakat, és összebogoztam a jelennel. Újra a szonetthez fordultam például, annak idején azt nagyon szerettem. Ez a kötött forma visszahelyezett abba az otthonosságérzésbe, amit nekem valamikor a költészet jelentett.

(Folytatás a 6. oldalon)

Tompa Miklós Társulat – 75

A színház élt, él és élni fog. Közhelynek is elcsépelt, de a kijelentés ez esetben is rátapint a lényegre. Ráadásul az is jó benne, hogy egyik igeidő sem fontosabb a másiknál. Az eltelt 75 év bizonyosság a mindegyre újabb nevet és státust kapó egykori Székely Színház, a mai marosvásárhelyi Nemzeti életében, a jelent ismét sikeres bemutatóval tette jól érzékelhetővé a jubiláló Tompa Miklós Társulat, az pedig, ahogy a letaglózó járványos körülmények és a társadalmi zűrzavar közepette ilyen példás lelkesedéssel és igényesen dolgozik a csapat, a jövőre nézve is biztató garanciának vélhető.

Háromnegyed évszázada Lehár-operettel, *A mosoly országával* nyitott Thália újonnan létrehozott hivatalos hajléka, a mostani március 10-én *Egy római tragédia* került színre. Ne tessék megriadni, egyáltalán nem tragikus. Paul és Franz von Schöntan 19. századi közkedvelt bohózata, *A szabin nők elrablása* nyomán maiasítva vitte színre a Keresztes – Szabó – Demény – Apostolache összetételű, összeforrott alkotócsapat. Zenés vígjáték, sokat nevetünk rajta, még ha olykor keserű is a mosolyunk. Főleg, amikor a színházak, a színészek, színházcsinálók jelenkori valós helyzete is terítékre kerül.

Mindenki nagy lendülettel és felszabadultan komédiázik, csillog-villog, énekel, táncol, rohangál, ugrál, tör, zúz, rombol, adja önmagát, vagy ellenkezőleg, egész mást mutat önmagából, mint amit megszoktunk tőle. Nyilván itt most a színészekről van szó, akik közül többen remekelnek, sőt zenélnek is! Fontos a muzsika és az énekszó, ez is viszi az előadást, ha nem éppen a hiánya hat a produkció teremtette légkörre. Persze ez is nyújtja az időtartamot. Baj lesz, ha a pandémia miatt a hatóságok még előbbre hozzák az esti takarodót, a nézőket nem lehet arra kárhoztatni, hogy a kijárási tilalom megszegéséért büntessék. Vagy rövidítik tehát a szabin nők elrablását, vagy korábban kezdik. De ez csak amolyan szőrszálhasogatás részemről. Én például ott véget is vetnék a zenének, mi több, a színjátéknak is, ahol a színigazgató fejére szórják mindazt a mocskot és bűnlajstromot, amivel egyesek vagy inkább sokan az utóbbi időben Thália bizonyos köreit illették hivatalosan vagy csak majdnem úgy, a direktor pedig hosszú szünet, néma tűnődés után elénekli sirámait. Csúcs ez a jelenet, rendkívül hatásos a többpercesnek érzékelhető, kitartó csend, utána pedig a szívből jövő lírai dal. Persze akkor elmaradna a záró nagy kalamajka s az előadás végi mulatós hacacáré, amelyre mindig biztos bejön a taps. Nem egyszerű kicentizni az ilyesmit.

Csapatról beszéltem, nem tudható pontosan, hogy ki és mennyit tett a szöveghez, mennyiben szerző a rendező Keresztes Attila, illetve a fordító és dramaturg Szabó Réka meg a többiek. Igen, úgy képzelem, hogy mindenben súlya van a csapatmunkának, sokan járulhattak hozzá hasznos ötletekkel a sikerhez. A dalszövegeknél ez bizonyára egyértelműbb, ott a költő Demény Péter bizonyára a maga ura volt, mint ahogy a zeneszerző Zeno Apostolache Kiss markáns kézjegye sem kérdőjelezhető meg. Kellően dallamos, fülbemászó, ritmusadó és atmosférateremtő, változatos és énekelhető a muzsikája, jól lendíti az előadást, amikor szükséges, hangerőben is lüktet. Bár arra is figyelni kellene, hogy mindig érthető legyen

Fülöp Beáta és Bokor Barna jelenete az Egy római tragédia előadásban

Forrás: Tompa Miklós Társulat Fotó: Bereczky Sándor

a dalszöveg. A színészek bátran énekelnek, néha talán túl bátran is, de ez nem dalszínház, a közönség nem számít énekfenoménekre. Annál lezserebben mozognak, komédiáznak, parodizálnak a szereplők. Akár állatok képében is. Elemükben vannak a színpadon, Huszár Kató ötletes, multifunkcionális díszlete nagyszerűen segíti a filmszerűen pergő eseménysorokat, a poénok, gagek kijátszását. Nemkülönben a Lokodi Aletta tervezte jelmezek. De egy ilyen rögtönzött jegyzetben mindenre nem lehet kitérni, főleg a színészek rövidülnek meg emiatt. Pedig ők igazán mindent megtesznek azért, hogy élvezetes, szórakoztató legyen a produkció. A szakkritika majd biztos részletesen kitér a teljesítményükre. Lesz mit dicsérni, szakmailag is figyelemre méltóan alakítanak, még ha mutatkoznak is egyenetlenségek a játékban, és a nézők is úgy érezhetik, ismét emlékezetükbe zárhatnak több szerethetően esendő emberi figurát.

Tompa Miklós Társulat, kívánunk mindnyájuknak további szép, felejthetetlen éveket!

N.M.K.

Újratöltött szellemiség

Sokszor írtunk, beszéltünk a szárhegyi jelenségről, ehhez a marosvásárhelyi Bernády Ház is jelentősen hozzájárult azzal, hogy hagyománnyá tette az ottani művésztelep anyagának évente történő bemutatását. Jelenleg a *Szárhegyi klasszikusok* című kiállítás látható a kulturális központban, ez olyan idei ráadás, ami a jövőben ugyancsak sikerrel folytatható, hiszen Gyergyószárhegy gazdag kortárs műgyűjteményéből még számos tárlatra valót lehet összeválogatni. Ezt a mostani kiállítást a két tavalyi alkotótáborozás termését Vásárhelyen is felmutató válogatás előzte meg. Arról és a jelenlegiről is tettünk közzé méltatást, nem bocsátkozunk ismétlésekbe. Azt viszont illő tudatni, hogy a tárlatnyitón a Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központ vezetői, Kolcsár Béla igazgató és Ferencz Zoltán művészeti irányító külön köszöntötték a művésztelepükön a kezdeti időszakban, a „klasszikus” korszakban dolgozó vásárhelyi vagy ide kapcsolódó művészeket, illetve az elhunytak hozzátartozóit. Egy szép, átfogó katalógust is átadtak nekik, a címe: *Újratöltött szellemiség*.

A cím önmagáért beszél, még átlapozása előtt sejthető a kötetről, hogy a művésztelep változásait, szellemiségének gazdagodását, meg-megújulását igyekszik érzékeltetni. Az 1974-es létrehozása óta eltelt közel fél évszázadban sok minden történt a szárhegyi táborban. Sikerek, nehézségek egyaránt kísérték az ott zajló alkotó, szépteremtő munkát. Nemzedékenként, a korszellem, a művészeti irányzatok váltakozása alakította mindazt, ami ott történt, nem beszélve a rendszerváltásról, ami lényegesen módosította az ottani körülményeket, a Lázár-kastély és a Ferenc-rendi kolostor korábbi státusát. A fenntartók megpróbáltak igazodni a lehetőségekhez, és minél eredményesebben működtetni alkotótáboraikat. Hogy miképpen, azt Ferencz Zoltán festőművész *A Gyergyószárhegyi Alkotóközpont a művészetek tükrében* című alapos tanulmánya foglalja össze. Ezt a háromnyelvű – magyar, román, angol – dolgozatot több mint hetven reprodukciót felvonultató műmelléklet kíséri. A képanyag a régiekre, az úgynevezett klasszikusokra alapoz, de eljut napjainkig, tanúsítva, hogy a folytatás is a hőskor minőségi elvárásaihoz igazodott. A Ferencz Zoltán és Csillag István szerkesztette, gondozta kiadvány a Gyergyószárhegyi Kulturális és Művészeti Központ retrospektív kiállítására készült, amelyre a járványhelyzet enyhülése után kerül sor Gödöllőn, az egykori híres művésztelepen. (*nk*)

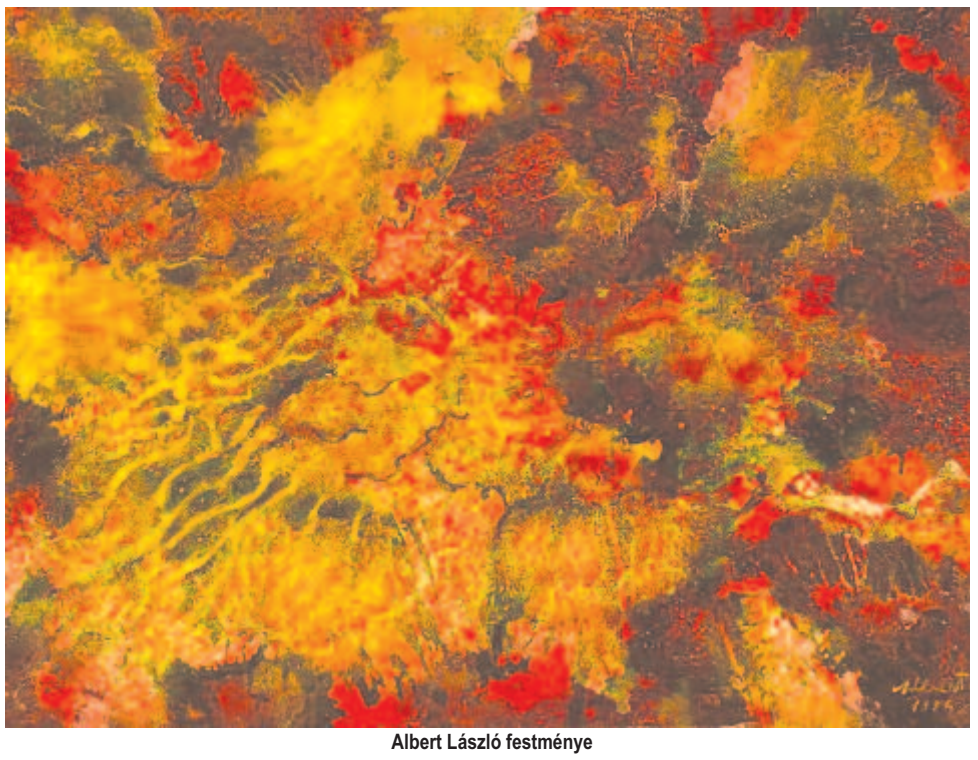

Albert László festménye

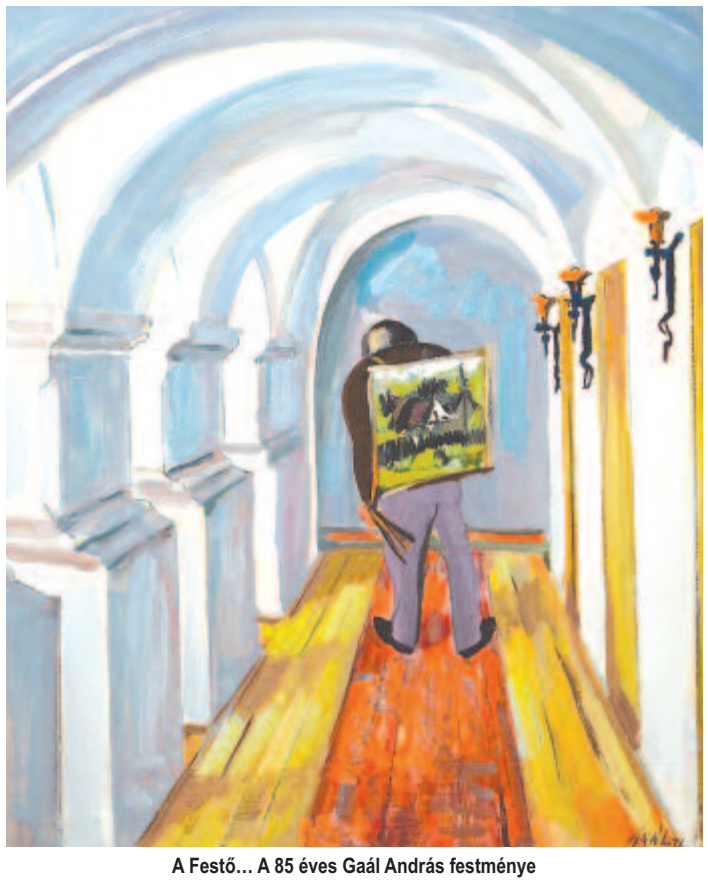

A Festő... A 85 éves Gaál András festménye

A fal... Major Gizella képe

Jelképek övezték munkásságát

Három hete a marosvásárhelyi plakátművészet kapcsán írtam *Tamás Kláráról*. Példaként emlegettem, mint olyan alkotót, aki innen indult, és nemzetközileg is ismertté vált. Grafikái, film-, színház- és reklámplakátjai, valamint monumentális falikárpitjai bejárták a világot, számtalan nemzetközi kiállításon szerepeltek. Művei olyan közgyűjteményekben láthatók, mint a New York-i Modern Művészetek Múzeuma (MOMA), a bécsi Albertina, a párizsi Pompidou Központ. Akkor még nem tudtam, hogy halálos betegséggel küszködik. A karanténos világ nem tette lehetővé az utazást, több mint egy éve nem találkoztunk, nem hallottam, hogy súlyos beteg. Megrendített a halálhíre, élete 75. évében hunyt el március 4-én.

Mindig aktív, életkedvvel teli, céltudatos egyénisége, eleven szellemisége, fiatalosan modern, elegáns, szép megjelenése mindenütt a figyelem középpontjába állította. Jó volt tudni, hogy noha kitárult előtte a nagyvilág, büszke maradt vásárhelyiségére. Művészete nem itt bontakozott ki, hanem főleg Bukarestben, majd 1992-től New Yorkban, ahol 2004 és 2009 között egy kortárs művészettel foglalkozó kiállítóteret is működtetett, a Symbol Galleryt. 2011-ben felvette a magyar állampolgárságot, 2014-ben Budapestre költözött. Rá egy évre megnyitotta ott lakásgalériáját, az ARTaltar szalont. Aránylag rövid idő alatt ez számos erdélyi származású képzőművész, író, költő, színművész szellemi találkozóhelye lett. Ott készítettem hosszú interjút vele életpályájáról, ott csodálhattam meg hatalmas méretű, lenyűgöző faliszőnyegeit, a kárpitokat előkészítő képeit, illetve a plakátjait, könyvillusztrációit, és mutathattam be az olvasóknak a monumentális kárpitokról írt nagyszerű kötetét. A beszélgetést a 2018-ban megjelent *FELEmás* című kötetembe is beszerkesztettem, örült neki, ott volt a budapesti bemutatón.

A Vörösmarty utcai ARTaltar szalonban, ahol az új otthona is volt, több hatalmas kárpitján ámuldozhatott a látogató. A *Főnix*et, mind közül talán a leghíresebbet, dobozban őrizte, mert bármilyen nagy is a lakásgaléria, egyik falra sem fért fel a majdnem 5x6 méteres munka. Ezt a művésznő a *Dávidok és Góliátok* című művével együtt januárban a budapesti Iparművészeti Múzeumnak adományozta. Ilyen hatalmas méretű kortárs kárpit addig nem volt a múzeum gyűjteményében. Korábban 32 plakáttal gazdagította a Magyar Nemzeti Galéria kollekcióját is. „Úgy éreztem, a műveim be kell kerüljenek egy olyan környezetbe, ahol mindenkivel kapcsolatba kerülhetnek, a nagyközönség találkozhat velük” – mondta az adományozás kapcsán Tamás Klára. Ezek a textilmunkák, akárcsak a festmények, grafikák nagyon a szívéhez nőttek, vallotta, amikor még szó sem volt betegségéről. Gazdag az életmű, remélhetőleg minél több munka kerül majd belőle a művészetkedvelők elé. Akkor is, ha az ARTaltar gazdátlanul maradt. Hiszem, hogy Tamás Klára tudta, bízott abban, hogy sok marosvásárhelyi műpártoló megőrzi emlékezetét, és ahol lehet, keresni fogják majd műveivel a találkozást. Neki is ott a helye memóriánkban a legjobbak között, jeles művész nővére, a tizenkét esztendeje elhunyt Tamás Anna társaságában. *(N.M.K.)*

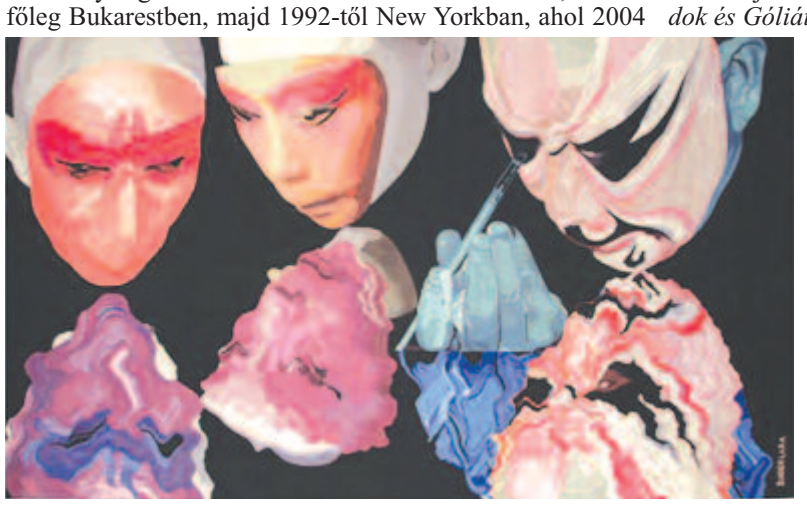

Maszkok... Tamás Klára monumentális kárpitja

Tamás Klára és a Főnix

Anna a művésznevem

Kincses Elemér új könyvének bemutatója

Március 9-én könyvbemutató zajlott a marosvásárhelyi Spectrum Színházban. Kincses Elemér regénye, az Anna a művésznevem **került közönség elé a szerző 75. születésnapján. A könyv a *Mentor Könyvek Kiadó* gondozásában jelent meg** ifj. Király István **szerkesztésében. A könyvből részleteket** Czikó Julianna **színművésznő olvasott fel. A regényt** Kiss Éva-Evelyn **ajánlotta a jelenlevők figyelmébe, ő is beszélgetett a szerzővel, akihez, mint mondta, három évtizedes munkakapcsolat, baráti viszony köt Kincses Elemérhez. Az ő bevezető gondolataiból szemelgetünk az alábbiakban.**

Megtisztelőnek érzem, hogy Kincses Elemér ezúttal szerzői minőségében kért fel beszélgetőtársnak az *Anna a művésznevem* című regénye útra indítása alkalmával. Az elmúlt negyedszázadban többször volt alkalmunk megbizonyosodni arról, hogy a kultúra, az irodalom, az erdélyi létezés tekintetében értjük egymást, úgy is mondhatjuk, hogy „egy nyelvet beszélünk”.

Mielőtt valóban a beszélgetésre, vagyis a kérdéseim megfogalmazására kerülne sor, tisztemnek tartom, hogy egy rövid irodalmi „előversengéssel” közelítsek a regényhez.

Roman Jacobson orosz származású amerikai nyelvész, irodalomkutató szerint az irodalomtudományban is érvényes kommunikációs modellnek hat tényezője különíthető el: 1. a feladó, 2. a címzett, 3. az üzenet, 4. a kód, 5. a kontextus és 6. a kontaktus. Az irodalomkedvelőket általában ebből két tényező foglalkoztatja: egyik az adó, vagyis az író személye, személyisége – vele foglalkozik az irodalomtörténet (hogyan éltek, hogyan írtak, hogyan szerettek?), másik az üzenet, vagyis az irodalmi alkotás, amivel – ugye – a stilisztika, az esztétika, a szemantika foglalkozik. Ilyen szempontból bárki, aki érettségizett, és szerencséje volt egy kötelességtudó irodalomtanárhoz, véleményt tud formálni egy írásról, netán még műelemzésbe is bocsátkozhat. Én viszont másképp szeretnék közelíteni, és ezúttal a címzett, a vevő, azaz az olvasó irányából próbálok meg vizsgálódni.

Persze, jelen esetben az olvasó én magam vagyok.

Nem előzmény nélküli ez a megközelítés számomra, mert egyik kedvelt olvasmányom Benedek Marcellnek *Az olvasás művészete* című, több mint fél évszázada megjelent könyve, amely szerint az olvasás művészet, merthogy szerinte az irodalmi alkotás olyan írás, amely emberi érzelmeket, emberrel történt vagy vele vonatkozásba hozható eseményeket vagy jelenségeket kifejez és művészien megformál. Ezt a megfogalmazását a továbbiakban részletesen értelmezi, fontosnak csak az emberit tartja, hisz mindennek mértéke az ember. Ennek jegyében próbált meg neves irodalomtudósunk értő módon viselkedő olvasóközönséget formálni.

És van egy egészen új, 2020-ban megjelent, idevágó írás is: Horváth Márta *A történetmondás eredete* című tanulmánya (Typotex Kiadó), melynek kiadói ajánlásában azt olvashatjuk, hogy *„A jó írót a kiváló írótól az különbözteti meg, hogy [emez] ösztönösen ráérez az olvasói gondolati csapdákra: hogy milyen nyelvi és elbeszélői stratégiák milyen érzelmeket és milyen gondolati mechanizmusokat fognak kiváltani az olvasóiból. (...) Az irodalmi szöveg az olvasó elméjére van rászabva.”*

Miért tartottam fontosnak mindezt elmondani? Mert Kincses Elemér *Anna a művésznevem* című regényét olvasva – én, a befogadó – rájöttem, hogy ez a szöveg az én elmémre van rászabva. Otthon érzem magam a regény teremtett világában. És otthon érzem magam a teremtő erejű magyar nyelvében is, melyet nagyfokú virtuozitással váltakoztat a szerző a veretes, archaisztikus tájnyelviségtől a romlott állapotú, alpári elemektől sem mentes szlengig. Eligazodom benne. Felismerem benne az értékeket és a hitványságokat, ismerősek a helyszínek (és nem azért, mert jártam vagy nem jártam Bécsben, voltam vagy nem voltam valaha is az erdei famunkások telepén), ismerősnek tűnnek a helyzetek, a szereplők, ismerősek a színek, az ízek, az illatok.

Mert Kincses Elemér világa – az én világom!

Ezt a tényt a most a nagyon divatos befogadáselméleti megközelítéssel, hermeneutikai fejtegetéssel is vizsgálgathatnók, de inkább maradjunk annyiban, hogy az *Anna a művésznevem* regény az olvasó számára élménydús, izgalomteli, néhol szívszorító, máshol felszabadultan derűs pillanatokat jelenthet. Mert nem nehéz ráhangolódni. Jó szívvel ajánlom mindenkinek. Sok mindent kiemelhetnék belőle, például azt, hogy az erdélyi falusi okos kislányból bécsi kurtizánná avanzsáló Anna, vagyis Irénke gyermekkorának helyszínei mennyire színesen jelennek meg, el egészen a latin nevükkel is beazonosított erdei madarak felsorolásáig. Ugyanide kötődnek a nagyon plasztikusan megjelenített, minden érzékszervünkre apelláló, íz-, illat- és hangulati elemekkel provokáló kulináris leírások is (pl. gombapaprikás, pálinka, húsleves, fánk baracklekvárral). A szóban forgó település fantázianevének megválasztása (Fenyőszentes) is valamiféle – manapság korszerűtlennek minősíthető – romantikát idéz.

Vagy tovább menve, vallásfilozófiai dimenziók is beúsznak a regénybe, ami – valljuk be – elég meglepő ebben a kontextusban. Netalán a hitét keresi a szerző? Példaként két rövid részlet a regényből: *1. – Édesapa, miért mondják azt, hogy istenfélő életet kell élni?*

– Mert a keresztény, katolikus magyar ember istenfélő életet kell éljen.

– Nekem miért kellene félnem Istentől? Nem elég, ha hiszek benne?

– Ej, te leányka, te… Miattad még a töltött káposztának se tud örülni az ember! Az istenfélő ember azért istenfélő, mert istenfélő. Na.

– De hát, Édesapa! Amitől félek, azt hogyan szerethetem?

2. – Miért mondjuk a Miatyánkban azt, hogy „Ne vígy minket a kísértésbe”? Hát az Isten nem kísérti meg az embert… Az embert a Gonosz kísérti… Nem, pap bácsi?:

3. – Miért kell nekem irgalomért könyörögnöm, pap bácsi, ha nem csináltam semmi rosszat?

Az ilyenfajta kérdések, eretnek gondolatok kimondása bizonyos esetekben szentségtörésnek számíthat. Ugyanakkor csak azok fogalmazzák meg, akiket igazán foglalkoztatnak ezek a kérdések. Értelemszerű, hogy a hősnő szájába adott kérdések az írót foglalkoztatják. Nagyon mélyre vagy nagyon magasra vezetnek ezek a gondolatok, de mindenképpen nagyon messzire.

Kiss Éva-Evelyn

A könyvbemutatón (balról) Kiss Éva-Evelyn, Kincses Elemér és Czikó Julianna Fotó: K. Cs.

Támogatók:
RMDSZ
COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
Megvalósult a Magyar Kormány támogatásával
MINISZTERELNÖKSÉG NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG
BETHLEN GÁBOR Alap

Marad a versírás izgalma, láza, öröme

(Folytatás a 3. oldalról)

De tagadhatatlan, hogy nagyon erős hangváltás van a régebbi és a mostani költészetem között. Sokan ismét felfedeznek mostanában, ennek nyilván örülök. A legutóbbi verseskönyvemnek komoly visszhangja volt itt is és Magyarországon is. Számos kritika jelent meg róla. De azt hiszem, másoknak is össze kellene kötniük a szálakat a régi és a mostani verseim között. Egyébként csak kedvtelésből ritkán veszem le a polcról a saját köteteimet. Ha mégis van egy ilyen kényszer, időnként rácsodálkozom, milyen nagy biztonsággal kezeltem a nyelvet fiatalon. Tobzódnak képekben, metaforákban a verseim. Idősebb koromra a díszek lehulltak a verseimről, kopárabbak, pontosabbak és könyörtelenebbek lettek. Jó értelemben. Van tehát különbség.

– Persze időközben egy rendszerváltás is bekövetkezett.

– Igaz. 1989 előtt mindannyian egyfajta áthallásos irodalmat műveltünk. Ettől nem lett sem jobb, sem rosszabb a vers, a novella vagy a dráma, de így neveztük akkor azt az írásmódot, mivel közvetlenül nem lehetett bírálni a rendszert. Ennek következtében metaforákba, képekbe csomagolva próbáltunk minél többet elmondani a diktatúráról. Folyamatos nyílt vagy burkolt küzdelemben voltunk a cenzúrával, az akkori rendszer éber felvigyázóival. Ez velem sem történt másképpen. A minap Szabó Róbert Csaba átküldött a Látótól néhány Székely János-levelet 1971-ből. Az Igaz Szó szerkesztőjeként Székely János a hozzá küldött verseimre reagált, és több levélen át próbált győzködni, hogy az egyik általa nagyon fontosnak tartott versemet, a *Málnászók*at próbáljuk közölhetővé alakítani. Volt abban egy olyan metafora, hogy óvatlanul járjuk az erdőt, szedjük a málnát, és nem félünk a medvétől, de egyszer csak elindulnak felénk a bokrok… A félelem egyfajta kifejezése volt, a mai medvés időkben már egész másként olvasnák ezt, főleg Székelyföldön. Félelemérzet van benne, de nincs egyértelműen kimondva, hogy a költő a rendszertől fél. Most újraolvastam, szerintem is egy sikerültebb korai versem volt. Az első kötetemben jelent meg 1974-ben. Székely János korábban nem tudta megjelentetni a lapban, visszadobták. Szóval egész fiatalon szembesültem azzal, hogy a vers nem csak vers, bár elméletben úgy tanultuk, hogy a költő meg akarja változtatni maga körül a társadalmat. A Petőfi típusú költő volt a minta számunkra. Utána is szembesültem ilyesmivel ’89 előtt. Egyfajta felvállalás volt elmondani az igazat akkor, amikor ezt mások akadályozni akarták. Ma már látszólag nincs ilyen felelőssége a költőnek. Én mégis azt gondolom, bármit írunk, verset, publicisztikát, esszét, újságcikket, felelősségünk, hogy az igazságot így vagy úgy megfogalmazzuk. A költészet igazsága természetesen más, az nem a pillanatnyi valóságról szól, de nagyon sokszor abból indul ki.

– A verseidbe foglalt üzenet alapvetően nem változott a rendszerváltás után, a beszédmódod, az írásmódod ment át nagy változáson első könyvedtől, a *Szavak városától* ***a 2020-ban megjelent*** *Egy mondat a szabadságról* ***című Kalligram-kötetedig. Előfordul, hogy előjön egy ifjúkori témád, és azt gondolod, ezt most egész másképp írnád meg?***

– Azt hiszem, azért is írok örömmel továbbra is, mert nap mint nap felfedezek olyasmit, amit régebb nem tudtam, rájövök olyan igazságokra, amelyeket nem ismertem, vagy régebb másképp láttam. Beszéltünk a politikáról. Amikor hosszú szünet után megint írni kezdtem, abban a tévedésben voltam, hogy a politikusi mivoltomat valahogy el kellene felejteni, a szakadékot el kell tüntetni, azt a költőt kell folytatnom, aki azelőtt voltam. Az elején zavart, ha észrevettem, hogy a költőnél sokkal ismertebb politikust látják bennem akkor is, amikor éppen egy könyvbemutatón veszek részt. Aztán rájöttem: akkor vagy önmagad, akkor mondhatsz fontos dolgokat, ha vállalod azt, aki azelőtt voltál. Nem kell elfelejtenem, hogy politikus voltam, hiszen óriási elégtétel, hogy volt egy időszakom, amikor cselekedhettem a saját közösségem érdekében. Vállalnom kell azt is, amikor más státuszom volt, olyan, ami másoknak, akik verset írnak, nincs. Ez a felismerés felszabadító hatással volt rám. A kérdésedhez valamennyire kapcsolódik az is, hogy a fiatal íróember hajlamos azt hinni, a költészet nem az ő szürke életéből fakad, hanem a képzelet világa. Valamiféle egzotikum. Így alkot képeket, így ír egyébként nagyon színesen. Bizonyos értelemben én is így voltam ezzel. Miközben mindannyian már a gyerekkorunkban megéltünk olyan rendkívüli pillanatokat, amelyek a költészet, az irodalom vázát adják. Az utóbbi időben én többnyire történetmondó verseket írok, ami azt jelenti, hogy gyerekkori pillanatokat veszek elő. Ha ma is élénken él bennem valamilyen gyerekkori történet, annak valamilyen jelentősége van, és fontos lehet mások számára is. Rájöttem, hogy versben sem csak a saját üzenetünket, saját közérzetünket, a világról való vélekedésünket kell mondani, hanem így vagy úgy a saját életünkből kell építkezni. De lépjünk túl a gyerekkoron. Éveken át Marosszentkirályon laktunk, volt ott egy kis kertünk. Ha kinéztem az ablakon, vagy kiültem a kertbe, ott volt minden. A teljes világ. Nem csak a természet, a lét maga. Ahogy a kert újjászületik, meghal, ismét újjászületik. Azt írtam a szonettjeimben újból és újból, amit ott tapasztaltam. Az egzotikum itt van bennünk, körülöttünk.

Rege… Simon Zsolt grafikája

– Mélyen gondolkodó költő vagy, a vers általánosságban is foglalkoztat. Az egyik esszéköteted címe *A költészet rendeltetésszerű használatáról.* ***Mi ma a költészet rendeltetésszerű használata?***

– Azt az ellentmondást próbáltam kifejteni, hogy keressük a költészet értelmét, de a költészetnek nincs rendeltetésszerű használata. A költő hozott anyagból dolgozik, beleviszi a versbe az érzéseit, a közérzetét, a dühét, a haragját, a világról való vélekedését. Verset ír a politikai aktualitásból kiindulva, vagy a szerelmi érzéseiből, verset ír örömében, bánatában, és még ki tudja miért. De azt gondolom, hogy a vers nem tartalom. A vers annak az egyik kifejezésformája, amit adott pillanatban fontosnak tartunk a körülöttünk levő világból. Ilyen értelemben nem különbözik attól, hogy a festő miért fest képet, az író miért ír regényt vagy novellát, miért készít szobrot a szobrász. Csak a forma és az eszköz más.

– Hogy viszonyulsz ahhoz, hogy időről időre bizonyos költőket, írókat újraértékelnek, műveik, nézeteik „korrektségét” megkérdőjelezik? Jelenleg is eléggé felpiszkálja a köztudatot az a felvetés, hogy egyik vagy másik írás illik-e a kötelező olvasmányok közé vagy sem.

– Az értékítéletek koronként változnak. Voltak korok, amikor Petőfit istenítette az irodalomtörténet. Aztán volt pillanatok, amikor írók, költők szabadulni próbáltak attól az irodalomszemlélettől, hogy a költő forradalmár, aki megrendíti a körülötte levő világot. Túlzástól túlzásig, egyik szélsőségtől a másikig felmutathatnánk ilyen példákat a nagyjainkhoz való viszonyulásban is. Ady Endre eklatáns példa rá. A maga korában sokan támadták, és próbálták kiutasítani a szalonképes irodalomból. Nem sikerült. Azt gondolom, hogy egyetlen generációnak sem szabad kritikátlanul elfogadnia azt, amit az elődei kialakítottak, és minden fiatal generációnak kutya kötelessége, hogy újragondoljon sok mindent. De ez nem jelenti azt, hogy feladata mindent kidobni a szemétre. Vannak nagyjaink, akiknek az értékelése körül lehettek viták, de alapvetően a nagyságukat senki nem kérdőjelezte meg. Ez Balassi Bálinttól Csokonai Vitéz Mihályon át Petőfi Sándorig, Arany Jánosig tart. Említhetném a későbbieket is, Adyn túl Babitsot, Kosztolányit, József Attilát és másokat is.

– Ha ma írnád meg az 1987-es keltezésű *Költők koszorúját****, ugyanazt a tizennégy embert választanád a szonettkoszorúdba?***

– Nem tudom. Mind a tizennégyet szeretem. Benne van Janus Pannonius, Balassi, Szenczi Molnár Albert, Kazinczy is ott van. Petőczy Kata Szidónia sem maradt ki, néhány versét ismerjük, ráadásul földink is, hol Magyarózdon, hol Kutyfalván élte a maga meglehetősen viharos családi életét. Ő azzal a néhány versével is nagy költő számomra. De tagadhatatlan, hogy amikor a *Költők koszorúját* írtam, és ezt a tizennégy költőt kiválasztottam, volt egy saját szempontom is, nem csak az általános magyar irodalomtörténeti értékelés. Számomra izgalmas különlegesség volt, ugyanakkor egy fontos esztétikai érték is az a korai női költő, akinek évszázadokkal ezelőtt Petőczy Kata Szidónia bizonyult. Janus Pannonius nem magyarul írt, hanem latinul, mégis szervesen beletartozik a magyar irodalomba, ezért is volt fontos a koszorúba beválogatni. Nyilván nem 14 nagy költőnk van, hanem sokszor 14. A későbbiekkel mostohán bántam, és a XIX. századdal is. Csokonait most nem hagynám ki. Őt később szerettem meg, fiatalon nem izgatott különösebben. Ezért sem szabad végleges ítéleteket mondani. Ő most nem maradna ki, csak nem tudom, hogy akkor a tizennégyből kit kellene kizárni. Visszatérve a felvetésedre, a kötelező olvasmányok körüli vitákra, azt sem akarnám megkerülni. A kötelező olvasmány általában is problematikus. Engem kisgyerekként is rettenetesen idegesített, hogy nyárára kiadták a kötelező módon elolvasandó könyvek listáját. Pedig én nagyon jó tanuló voltam. Irodalomból és egyébből is. De utáltam ezt a nyári feladatot. Az első elolvasott könyvről még írtam valamit, aztán a többiről semmit. Ellenkező hatást vált ki a kötelező olvasás. Ettől függetlenül lehet és kell is arról vitázni, hogy mit akarunk a gyermekek kezébe adni. Kamaszkortól különben már nincs mit erőszakoskodni az olvasmányokkal, úgyis azt olvasnak, amit akarnak. De arról lehet beszélni, hogy mit tartunk mi igazán jónak, tanulságosnak a kisgyerekek olvasmányai kapcsán. Lehet, hogy ennek nincs is köze az általános irodalmi értékrendhez. Nem biztos, hogy egybeesik a kettő. Lehet, hogy vannak nagyon jó művek, amelyeket nem feltétlenül az elemista gyerekkel kellene elolvastatni. Amiről a vita szólni látszik, azt erősen furcsállom. Most akkor visszsza kellene vetíteni a mai értékrendünket a múltba? Nem lehet. Itt van az a dilemma, amiről az előbb beszéltem: a költészet rendeltetésszerű használata. Tágabban: az irodalom rendeltetésszerű használata. Az mi? Az irodalom nem egy eszmegyűjtemény, nem egy ideológiai tan. Az egy adott társadalmi valóság minél igazabb tükörképe vagy párlata, egy társadalom minél hatásosabb bemutatása. Számonkérni mai eszményeinket a száz vagy kétszáz évvel ezelőttieken abszurditás. Igen, mindenkinek meg kell adni azt a szabadságot, hogy véleményt mondjon, ezzel egyetértek. Mindenkinek joga elmondani, tetszik-e neki Jókai vagy nem. Az is igaz, hogy Jókai mintegy száz könyvéből, amelyeknek nagy része nekem is megvolt, és nagy kedvvel olvastam, nem lehet mindenik remekmű. És nem is mind egyformán olvasmányos, egyik olvasónak ez tetszik, másiknak amaz. Nincs is ezzel különösebb gond. Költőkkel is így van. Nagy költőknek egész életművét megemeli a nagyságuk, de vannak gyengébb verseik is. Ady is írt rossz verset, nem sokat, de írt, József Attila is, de amit összességében alkottak, az a meghatározó. Miért ne beszélnénk ilyesmiről is, hiszen az előbb arról volt szó, minden nemzedéknek joga újratárgyalni az addigi értékrendet. De ha a jelen férfi- és nőeszményeit próbálom századokra menően visszavetíteni, nagy kudarc lesz az újragondolás.

– Az idő múlásával kezdtük a beszélgetést, térjünk vissza ehhez. Az egyik verseskönyved címét parafrazálva, szinte mindig azt érezhettük, hogy kannibál időket élünk. A mai világ kedvez-e a versnek?

– Azt szoktam mondani, hogy kedveznie kellene. Noha egyikünk sem lelkesedik azért, hogy fölgyorsult az életünk. Ettől nem gazdagabb lett, hanem rohanósabb. Én elég sokat autóztam hivatalos kötelesség miatt Marosvásárhely és Bukarest között, és amíg nem volt mobiltelefon, azok voltak a nyugodt óráim, amikor beültem Vásárhelyen az autóba, és 4-5-6 órán át utaztam Bukarestbe. Azalatt nem hívhattam fel senkit, akkor sem, ha nem én vezettem, és nem hívhatott engem sem senki. Most pedig arra használom az ilyen autózást, ha én vezetek, akkor is, mert már van bluetooth a fülünkön, hogy egyfolytában intézem az ügyeimet, telefonálok, lebonyolítom a megbeszélnivalókat. Ettől jobb lett az életünk? Nem hiszem. Pörgőbb! Ilyen körülmények között lehet, hogy kevesebben veszik kézbe a *Háború és békét*, pedig az igazán megérné, vagy akár Jókait is, akiről a vita folyik, viszont egy jó verset azért el lehet olvasni. Annak az online világban is helye van. A vers akárhol elfér az online felületen is, és tömény élményt nyújthat. Ha már irodalomról beszélünk, akkor a versé kellene legyen a jövő. Nem tudom, így van-e, de azt látom, hogy sokan írnak verset. Egyfajta egyneműsödés megy végbe a költészetben. Egyre többen tudnak elfogadható, közölhető, de erősen középszerű verset írni. Ez elmúlik, kialakul majd a markánsabb forma és témavilág. Nem tartok attól, hogy eltűnik a vers az életünkből.

– Szó volt a bepótolnivalókról. Az utóbbi évtizedben évente legalább egy köteted megjelent, biztos, hogy a 70. születésnapod körül is előrukkolsz valamivel. Jubileumi összeállítás lesz?

– Gondolkoztam ezen. Egy ideje a Kalligram Kiadó gondozza a könyveimet, annak az igazgatójával, Mészáros Sándorral tárgyaltunk arról, hogy mi lenne jobb. Arra jutottunk, hogy ne összegyűjtött vagy válogatott versekkel jelentkezzem. Ne tagoljuk annyira erőszakosan az időt. Ilyen szempontok szerint már össze is állt egy új verseskönyvem. Ott van a kiadónál. Az utóbbi két év versei vannak benne. Egyelőre így igazodom az időhöz. Hogy szokták mondani? Folytatása következik. De persze nem teszem magam, hogy a közelgő újabb X-nek ne lenne jelentősége. Fontos számomra a 70. születésnap.

– Előre is Isten éltessen sokáig!

– Köszönöm szépen.

Új kezdet az Európai Unió és minden európai számára
Konferencia Európa jövőjéről

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság vezetői március 10-én aláírták az Európa jövőjéről szóló konferenciára vonatkozó közös nyilatkozatot, útjára indítva az európaiak bevonásával zajló vitasorozatot.

Mózes Edith

David Sassoli, az Európai Parlament elnöke, a Tanácsot képviselő *António Costa* portugál miniszterelnök és *Ursula von der Leyen*, az Európai Bizottság elnöke ezzel teret nyitott annak, hogy az érdeklődők Európa minden szegletében kifejthessék elképzeléseiket Európa jövőjének alakításáról.

A működő európai demokráciát szolgáló közös projekt

Sassoli elnök kijelentette: „A mai nap új kezdetet jelent az Európai Unió és minden európai számára. Az Európa jövőjéről szóló konferencia a működő európai demokráciát szolgáló közös projektként egyedülálló lehetőséget kínál minden európainak és a civil társadalomnak arra, hogy bekapcsolódhasson Európa jövőjének alakításába. Mindenkit arra kérünk, hogy véleménye kinyilvánításával vegyen részt a jövő Európájának, mindannyiunk Európájának felépítésében."

Méltányos, zöld és digitális jövőt építünk Európa számára

Costa miniszterelnök hozzátette: „Az Európa jövőjéről szóló konferencia összehívásával a jövőbe vetett bizalom és remény üzenetével fordulunk az európaiakhoz. Bízunk abban, hogy felül fogunk kerekedni a világjárványon és a válságon. Reméljük, hogy együtt egy méltányos, zöld és digitális jövőt építünk Európa számára."

Felhívás közös munkára

Ursula von der Leyen elnök közös munkára kért: „A mai napon minden európai polgárt cselekvésre kérünk. Osszák meg velünk, hogy milyen Európában szeretnének élni, aztán pedig vegyenek részt a tervezésben és az építkezésben. Egyértelműek az európaiak elvárásai: hozzá szeretnének szólni Európa jövőjéhez, az életüket befolyásoló ügyekhez. Mi is ugyanilyen egyértelműen ígérjük: meg fogjuk hallgatni őket, és teszünk is a célok megvalósításáért."

A konferencia célja, hogy nagyobb szerepet adjon az európaiaknak az unió jövőbeli szakpolitikáinak és céljának alakításában, és növelje az unió gazdasági és egészségügyi ellenállóképességét. Az európaiak a számukra fontos, mindennapi életüket befolyásoló ügyeket egy új, nyilvános fórumon nyílt, befogadó, átlátható és strukturált beszélgetések keretében vitathatják majd meg.

Együttes nyilatkozat

Az együttes nyilatkozat a konferencia lehetséges témáira is kitér. Az egészségügy mellett megemlíti az éghajlatváltozást, a társadalmi méltányosságot, a digitális transzformációt, az unió világban betöltött szerepét, valamint az uniót irányító demokratikus folyamatok megerősítésének módját. A felsorolt témák egybevágnak az EU átfogó fő célkitűzéseivel és az európai közvélemény által felvetett kérdésekkel. A konferencia elé kerülő témákról a végső szót ugyanakkor a részt vevő európaiak mondják majd ki.

Három intézmény fennhatósága alatt

A konferencia a három intézmény fennhatósága alatt fog működni, és azt az intézmények elnökei képviselik majd. Hamarosan feláll a végrehajtó testület, amelyben a három intézmény egyenlő arányban képviselteti magát, és amelyben a nemzeti parlamentek megfigyelői státuszt kapnak. A végrehajtó testület felügyeli majd a konferencia munkáját, készíti elő a konferencia plenáris üléseit, beleértve az európaiak észrevételeit és azok nyomon követését.

Az együttes nyilatkozat meghatározza a konferencia hatókörét, struktúráját, célkitűzéseit és elveit. Az európaiakat a középpontba helyező rendezvényekhez biztosít keretet, amelyeket minden szinten a civil társadalom és az érdekelt felek bevonásával, a nemzeti és regionális parlamentekkel, a régiók bizottságával, a gazdasági és szociális bizottsággal, a szociális partnerekkel és a tudomány képviselőivel együttműködésben kell megszervezni. Ezen szereplők részvétele elengedhetetlen a legszélesebb körű tájékoztatás és képviselet biztosításához.

Különböző fórumokon, részben digitális formában

A konferencia különböző fórumokon zajlik majd, részben digitális formában, illetve – ha erre lehetőség van –, a koronavírus-szabályok betartása mellett személyes találkozókon is. Az európaiak és az érdekeltek interaktív többnyelvű digitális platformon oszthatják majd meg elképzeléseiket, vehetnek részt rendezvényeken, és kaphatnak segítséget rendezvények szervezéséhez.

A platformnak és a konferencia égisze alatt szervezett rendezvényeknek a befogadás, a nyitottság és az átláthatóság elvén kell alapulniuk, tiszteletben tartva a magánélet védelmét és az uniós adatvédelmi szabályokat. Az európai szinten szervezett vitacsoportok üléseit a tervek szerint közvetíteni fogják, és minden online beadványt közzé kell tenni.

A konferencia végső célja, hogy munkája végeztével olyan tanulságokat vonjon le, amelyek iránymutatásul szolgálhatnak Európa jövőjével kapcsolatban.

(Forrás: az Európai Parlament Magyarországi Kapcsolattartó Irodája)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

VÁSÁROLUNK lemezeket, CD-ket és kazettákat, újakat és használtakat. Helyben fizetjük. Tel. 0740-280-126. (11033)

MINDENFÉLE

TETŐFEDÉS fémcseréppel, tetőjavítás, ácsmunka, fametszés. Tel. 0740-823-089. (11058)

CSERÉPFORGATÁS, tetőjavítás, Lindab-tető, bármilyen munkát vállalunk. Nyugdíjasoknak 15% kedvezmény. Tel. 0754-553-856, Jani. (11066)

TETŐFEDŐ KFT. Baj van a tetővel? Ázik be a háza? Ha minőségi munkát szeretne, válasszon minket! Cégünk bármilyen típusú munkát vállal garanciával. Tel. 0742-344-119. (10988-I)

FAMETSZÉST, permetezést vállalunk. Tel. 0770-621-920. (11099)

ENGEDÉLYEZETT cég vállal tetőkészítést bármilyen anyagból, mindenféle kisebb javítást, cserépforgatást, ácsmunkát, festést, vakolást, bádogosmunkát, régi épület lebontását, szigetelést. Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. A kiszállás ingyenes. Tel. 0758-880-600. (10883)

VÁLLALOK lépcsőházfestést. Tel. 0741-699-761. (11102)

MEGEMLÉKEZÉS

Szomorú szívvel emlékezünk március 13-án a drága jó édesapára, nagyapára, a mezőkölpényi születésű GÁLFI LÁSZLÓRA halálának 20. évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szerettei. (11030-I)

Elmentél, pedig sok dolgod lett volna még, megtölteni szépséggel a családod életét. Elmentél, s veled együtt eltűnt a remény, de lelkünk egy darabja utadon elkísér, veled vagyunk most is, te pedig velünk vagy, mert szeretetünk irántad oly végtelen nagy. Emléked él, és élni fog, míg a szívünk e földön dobog, őrizzük a képed, a mosolyod, a hangod, s minden gesztusod.

Fájó szívvel emlékezünk GOMBOS ROZÁLIÁRA március 13-án, halálának hetedik évfordulóján. Emlékét őrzi férje, Laci, lánya, Rózsika, fia, Lackó és veje, Sanyi. Nyugodjál békében! (11069-I)

„Nem hal meg az, akinek emléke örökké szívünkben él."

Fájó szívvel emlékezünk SZÖVÉRFI ERZSÉBETRE halálának 17. évfordulóján. Szerettei. (p-I)

RÉSZVÉTNYILVÁNÍTÁS

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztálya megrendüléssel értesült SZILÁGYI LAJOS elhunytáról.

Nem felejtjük és köszönjük az Orvostudományi Értesítő korrektoraként és a MOGYE Doktori Iskolájának főtitkáraként kifejtett munkásságát.

Őszinte részvétünket fejezzük ki a gyászoló családnak.

Emlékét mindörökké megőrizzük. (65460-I)

Az egykori Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet (Egyetem) végzettjei, alkalmazottai kegyelettel emlékeznek SZILÁGYI LAJOS nyugalmazott főtitkárra, az Orvosi Szemle (később Orvosi és Gyógyszerészeti Szemle) szerkesztőségi titkárára, és őszinte részvétüket fejezik ki a gyászoló családnak. (-I)

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

ALKALMAZUNK szakképzetlen FÉRFI MUNKAERŐT tejfeldolgozó üzembe részmunkaidőben, napi 4 órára. INDLACTO MURES KFT., Prut utca 10. szám. Érdeklődni a Prut 10. szám alatt, a cég székhelyén. (sz-I)

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika
– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
– szőnyegmosás
Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

r·a·d·i·o gaga
www.radiogaga.ro

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó
  - információ - 118-932
  - általános - 118-800
- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
  - gyermekeknek - 0265/210-177

Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330

GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110

- Optika-Optofarm - 0265/212-304
  - 0265/312 436
  - 0265/250-120
  - 0265/263 351
- Optolens szemsebészet - 0265/263-351
- Marmed - 0265/250-344
  - járóbeteg-rendelő: - 0756-468-658
  - 0729-024-380
  - Labor - 0751-114-307

e-mail: marmed@marmed.ro, www.marmed.ro

- Dora Optics - 0733-553-976
- Dora Medicals - 0265/212-971
- Radiológia, echográfia Dr. Jeremiás István - 0265/222- 446
- Emma vendéglő, hidegtálak készítése - 0740-083-077
  - 0365/404-664
- Prefektúra - 0265/266-801
- RDS–RCS - 0365/400-401
  - 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-801-929
  - vidék - 0265/929
- Delgaz Grid - 0265/200-928
  - 0800/800 928
- Aquaserv:
  - hideg víz-csatorna - 0265/215-702
  - közönségszolgálat - 0265/208-888
  - központ - 0265/208-800
  - 08008 208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119
  - 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
  koporsók, kellékek, - 0745-606-215
  koszorúk - 0745-606-269
  és halottszállítás - 0758-047-604
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442
  - 0265/262-907

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.